

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Philippi Ecclesiae Eystettensis XXXIX. Episcopi. De
Eivsdem Ecclesiae Divis Tvtelaribvs. S. Richardo. S.
Willibaldo. S. Wvnibaldo. S. Walpvrga. Commentarius
nunc primum evulgatus**

Philipp <Eichstätt, Bischof>

Ingolstadii, 1617

Capvt Primum. De nomine, & cui competat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70477)

APPENDIX DE
AVREATO, PRO
LIBRO PRIMO OBSER-
VATIONVM.

CAPVT PRIMVM.

Denomine, & cui competat.

NOMEN est ab *Auro*. Vnde Auentinus lib. 2. Annalium Germanicorum, vertit, *Goldberg* / *Goldstatt*. Satis verum videri; existant enim *Aureatenses* seu *Aureacenses* Episcopi apud Adelbertum, secundum Abbatem Heidenheimensem, & apud Anonymum Hafencietanum, scriptores rerum Eystettensium admodum antiquos, quorum testimonia & monumenta iam alibi produximus. At longè vetustius habendum, imò ab Ethioicis temporibus deducendum est, si Auentinus hanc lapidis antiqui inscriptionem rectè interpretatur.

DEO MERCVRIO CL. ROMANVS

DVPL. ALÆ AVR. V. S. L. L. M.

hoc est, Auentino Interprete. Deo *Mercurio Claudio Romano* duple aë *Aureati* vini sibi legit locum monumenti.

Exstabat olim hic lapis cum aliis duobus, de quibus postea; in Arce Nassenfelsen, nunc vna cum aliis Eystadium translatus est; teste Auentino.

Gruterus in Appendice fol. 1085. N. 8. aliam inscriptionem refert his verbis:

10 Hinc Græcissantibus nata Chrysopolis. sed quia
deriuatio Auratum ab auro. à quo
uultu formatur, aurum, aurum. An potius
deriuatio Auratum, ut Auratum, vel
Auratum et Lauratum, uel Auratum
ab aurum, sicut Lauratum à laurum, uel
Auratum uel Auratum à auro, uel
ab auro, quæ admodum uolunt Auratum, uel
Auratum uel Auratum à laurum, uel
à laurum, sicut uel Auratum uel Auratum

In columna rupta inter Aureatum &

* Walkerstouen Bauaria

[* Wolkerzhofen pagus est Episcopi Eystettensis proximus Nassenfelsio, & ad eiusdem parochiam spectans.]

..... S. L. SEPT. SEVERO

..... ARABICO. ADIAB

..... TRIB. POT. XIX. M.

..... ET IMP. CÆS. M. A.

..... NINO. PIO. INVIC.

..... PRINCIPI. TRIBVNIC

..... T. XIII. IMP. III. COS. III.

..... ORD. AVR. FELIC. PRIN

..... IN. INDVL. ISSIMIS

Vbi vides literas AVR. quas Auentinus proculdubio de *Aureato* acciperet, quandoquidem hæc inscriptio prope Nassenfelsium, quod ipse pro *Aureato* habet, reperta est. Visitur quoque Nassenfelsij in exteriori parte muri, quo cœmeterium ambitur, vetus inscriptio, in qua hæc etiam literæ leguntur AVR. quas Auentinus si vidisset, haud granatè de *Aureato* interpretatus fuisset.

Ad alterum quod attinet, quidam *Aureati* appellationem tribuunt Ingolstadio, moti ipso vocabulo Germanico, quasi Ingolstadium sit in *Goldstätt*. Hinc Græcis tantibus nonnullis *Chryso polis*, Latinogrecè *Auripolis* nominatur. Alij Eystadium hoc nomine honorant Hinc passim Episcopi *Aureatenses*; imo & *Chryso politani* à *Chryso poli*, hoc est, *Aureato* seu *Aureata* ciuitate. Auentinus, cui assentior, *Aureatum* pro Nassenfelsio habet (est autem Nassenfelsium, oppidum tribus horis Ingolstadio distans, sub ditione Episcopi Eystettensis) probant id antiquæ inscriptiones Nassenfelsij

AA 2 reper-

reperit, quas antea attulimus: nam Ingolstadium ab Anglis, quasi *Engelstadium*, nomen accepisse, mihi sic probabile, ut sentit quoque Cambdenus in sua Britannia, & sunt alia eiusdem nomenclaturæ loca, ut *Ingelheim*, seu *Engelheim*, patria Caroli Magni, *Engelburg*, *Engelreute*, & in Italia, *Angleria*, nam Angli Germani erant, gens quippe Saxonica, & sæpe ex suis sedibus in interiores Germaniæ partes, quin & in Italiam, cum aliis populis penetrabant, sedesque condebant & figebant, & nomine nationis insigniebant. Quocirca non male illi, qui *Ingolstadium*; *Anglopolim* siue *Anglipolim* vocant: & est etiamnum Ingolstadij villa, *der Engelhoff* / quam vulgò vrbis incunabula fuisse censent, nam ineptè ab *Angelis*, quasi *Angelorum urbem*: deduxeris; quamvis non defuere, quibus hæc originatio arripserit, quia nihil tam absolum fingitur, quod approbatorem & laudatorem non inueniat.

Si quis tamen ab illis Anglis Ingolstadium nomen adeptum putat, qui pietatis & fidei Christianæ propagandæ causa, ex Anglia Britannica in Germaniam magno numero ventitare solebant; cum hoc non pugnabo. Verisimile enim est hic aliquem huius generis confedisse, & modico initio præclare vrbis fundamenta iecisse; suadet id vicinitas Eystadij, quod totum ab Anglis est; Item S. Bonifacij, S. Willibaldi, & S. Wunibaldi per Boicam doctrinæ Euangelicæ prædicatio, pro quorum discipulis hoc loco mansiunculam aliquam conditam fuisse, à vero non abludit: quamvis fortè Ingolstadium Principibus & Regibus Francicis Carolo Martello, Carolomanno, & Pipino antiquius est, quia eius non ut rei novæ meminit in suo *Testamento* Carolus Magnus, nam Ludouico filio suo natu
maxi-

maximo Boiariam attribuit, sicut *Thasilo* tenuit, exceptis duabus villis, quarum nomina sunt, *Ingoldestat.*, & *Lutrahahoff*, quas nos quondam *Tassiloni* beneficiauimus, & pertinent ad pagum, (hoc est, ad ditionem, territorium) qui dicitur *Nortgouur*. Vbi vides *Ingolstadium* in *Nortgeia*, siue *Norico* poni, quia ex ea parte situm est, vbi *Noricum* est, tamen si hodie vsque ad *Danubium* *Nortgavia* terminos suos non extendat, & *Ingolstadium* non *Nortgavia*, sed *Boicæ* annumeretur. Oportet autem iam eo tempore *Ingolstadium* non exigui pretij fuisse, cum *Tassiloni* in *Feudum* concessum fuerit.

Nec obstat nomen *Villa*, quia vocabulum hoc, more *Francico*, etiam hodie, non tantum solitarias colonorum ædes, quas *Germani* *Hofas* vocant, sed & integros pagos, oppida & ciuitates significat. Et hoc itidem æuo lingua *Gallica* *Lutetiam*, *Villam* appellat: est autem *Lutetia* *Villa* profectò satis ampla & spatiosa.

Quæres, cui datum sit *Ingolstadium*, si non *Ludouico*? Id *Carolus Magnus* in suo Testamento nobis dat explicatum. Ita enim infit *Imperator*. *Partem Baiariæ, quæ dicitur Nortgauu, dilecto filio nostro Carolo concessimus.* Cum ergo *Ingolstadium* eo tempore *Norico* accenseretur, non *Ludouico*, sed *Carolo* in diuisione cessit.

Ingolstadij quoq; crebra mentio fit in *Diplomatibus* *Ludouici Pij*, *Caroli Magni*, filij, vt & aliorum, *Regum* ac *Imperatorum Francicorum*, quibus varia *Priuilegia* *Monasterio S. Mauricij inferioris Altaicæ* conceduntur, vt proinde ex his antiquitas *Ingolstadij* satis elucescat; nam *Carolus Magnus* creatus est *Imperator* anno *Domini DCCC.* Ex quo tempore alteri

santi anni cum aliquo additamento fluxerunt. Et tamen iam ante Carolum Magnum Ingolstadium stabat, & ut coniectura est, florebat. Hæc de Ingolstadio breuiter dicta sunt. **TO**

Aureatū non esse persuasum habeo, uti nec Eychstadium; quia nec in Hodoeporico S. Willibaldi, nec in historia S. Wunibaldi, nec in S. Bonifacii vita scripta tam ea, quæ scripta est ab Ochlono, quam ea, quæ est à S. Willibaldo, Eychstadium, aliter, quam Eychstadium nominatur, nec Aureati nomen vsquam apparet, & tamen probabile est scriptores istos priuæ origini Eystadianæ synchronos, Aureati nomen haud silentio suo suppressuros fuisse. Maneat ergo hoc nomen & nominis gloria Nassenfelsio. **TS**

CAPVT SECVNDVM.

Aureatum seu Nassenfelsium fuisse stationem Romanorum.

IQVET hoc primò ex antiquis inscriptionibus Romanis, quæ Nassenfelsij detectæ. Duas vel tres antea protulimus. Nunc & istas duas accipe ex Auentino. Ex quo eas edidit Appianus, ex utroque Gruterus.

Inscriptio lapidis est ista.

**I N H O. D. D. MARTI VICTORI
LILLI F. V. S. L. M.**

Quam ita interpretatur Auentinus. *In honore Deorum Dearum (vel, dedicatum) Marti Victori Lilius filius viuus sibi legit Monumentum.*

Inscriptio alterius lapidis sic habet.

**I. O. M. DIIS DEABVSQVE PVB.
CONSTITVTIANVS.**

hoc